

2 ÄÄNNEJUMPPAA SUOMEN VOKAALEILLA

Harjoitellaan tunnistamaan ja ääntämään äännepareja /i-y/, /e-ø/, /a-æ/ ja /u-o/ eli I-Y, E-Ö, A-Ä ja U-O

Kohderyhmä:

- yli 2-vuotiaat
- Kahdestaan, pienryhmä tai koko ryhmä

Toisen kielen oppijan on tärkeää oppia tunnistamaan omasta ensikielästään poikkeavat äänteet ja tuottamaan ne oikeasta ääntöpaikasta. Äänneparit /i-y/, /e-ø/, /a-æ/ ja /u-o/ eli I-Y, E-Ö, A-Ä ja U-O ovat valikoituneet tähän harjoitukseen niiden erottelun vaikeuden vuoksi. Äänteet /y, æ, ø/ eli Y, Ä ja Ö myös puuttuvat monista kielistä ja vaativat siksi usein erityistä harjoittelua (ks. KieliVertailu-työvälineen opas, s. 6, 19–20).

Äännejumppa-kortteja voidaan käyttää esimerkiksi pienryhmässä tai koko ryhmän kanssa yhteisessä piirissä. Jo 2-vuotiaan kanssa voidaan leikinomaisesti harjoitella suun motorikkaa ja vokaalien ääntöpaikkojen tunnistamista korttien avulla. Harjoituksen voi toteuttaa joko lapsen kanssa kahdestaan tai ryhmässä, jolloin aremmatkin lapset voivat uskaltautua harjoittelemaan yhdessä toisten kanssa.

Tavoite

Tavoitteena on harjoitella vokaaliparien /i-y/, /e-ø/, /a-æ/ ja /u-o/ eli I-Y, E-Ö, A-Ä ja U-O erottelua ja ääntämistä matkimisen ja toiston kautta. Äänteiden liioiteltu artikulointi on harjoituksessa tärkeää, jotta lapsi saa ääntämiseen selkeän mallin. Harjoitus on tarkoitettu erityisesti suomea oppivien lasten suomen kielen äänteiden vakiinnuttamiseen varhaiskasvatuksessa.

Materiaalit

- Kuvakortit (4 kpl)

Kuvakortit löydät sivulta 10 alkaen. Halutessasi voit laminoida kortit, jolloin saat niistä pitkäikäisemmät. Mikäli lapsi on vielä suomen kielen oppimisen alkuvaiheessa, kannattaa korteista valita yleisemmät verbit *kertoa* ja *sanoa* sekä substantiivit *lintu* ja *talintinti*. Kun lapsen suomen kielen taito on jo pidemmällä, voi sanastoa laajentaa verbeillä *määkiä* ja *ulvoa* sekä substantiiveilla *talintinti* ja *metsästystorvi*.

Kuvakorttien tekstit

Lintu/talitiintti laulaa: TI-TI-TYY, TI-TI-TYY

Torvi/metsätorvi soittaa: TEE-TÖÖ, TEE-TÖÖ

Lammas sanoo/määkii: MÄÄ-MAA, MÄÄ-MAA

Susi sanoo/ulvoo: UU-OO, UU-OO

Harjoituksen kulku

1. Asetu niin, että lapset näkevät suusi liikkeet helposti.
2. Artikuloi kuvakorttien äänteet erittäin selvästi, jopa liioitellen. Harjoiteltavat äänteet ovat:

I-Y:

Kielen kärki on suun etuosassa. I:ssä huulet ovat laveat, Y:ssä pyöreät.

E-Ö:

Kielen kärki on suun etuosassa. E:ssä huulet ovat laveat, Ö:ssä pyöreät.

A-Ä:

A:ssa kieli on taaempana suussa, Ä:ssä kielen kärki on suun etuosassa. Molemmissa huulet ovat laveasti auki.

U-O:

Kieli on suun takaosassa, mutta O:ssa kieli laskeutuu U:hun verrattuna suussa alemmaksi. Molemmissa huulet ovat pyöreät.

3. Pyydä lapsia toistamaan perässä.
4. Toistakaa kaikki äänteet useaan kertaan. Tarjoa lapsille joka kerta selkeä malli.

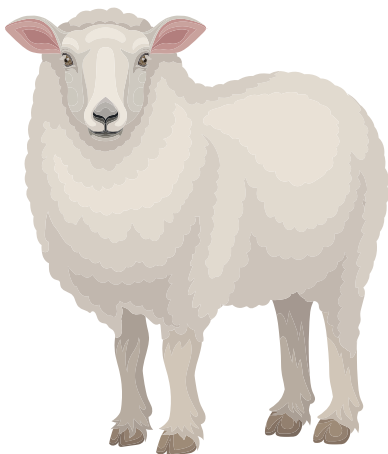

**Lintu/talitintti laulaa:
TI-TI-TYY, TI-TI-TYY**

**Torvi/metsätorvi soittaa:
TEE-TÖÖ, TEE-TÖÖ**

**Lammas sanoo/määkii:
MÄÄ-MAA, MÄÄ-MAA**

**Susi sanoo/ulvoo:
UU-OO, UU-OO**